

Кандидат філологічних наук, доцент, науковий співробітник
відділу слов'янської лінгвістики та лексикографії,
Слов'янський інститут Академії Наук Чеської Республіки,
(Прага, Чеська Республіка) E-mail: doloh@slu.cas.cz

ІНТЕНСИВНИЙ КУРС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ: ТРАДИЦІЙНІ Й НОВІТНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Стаття присвячена проблемам викладання української мови як іноземної чеськомовним слухачам інтенсивних курсів, створених на базі філософського факультету Карлова університету в Празі. З початком повномасштабної фази російсько-української війни в різних країнах Європи активно створюються курси української мови для всіх охочих. Інтерес до таких курсів, перш за все, виникає у волонтерів, які працюють з українськими біженцями, та педагогів, які працюють з українськими дітьми. Подібні курси розраховані на невелику кількість годин і мають на меті підготувати іноземця до розмовної комунікації українською мовою за мінімальний термін. З огляду на це викладачі, що працюють на подібних інтенсивних курсах, повинні знаходити оптимальні методи навчання, які дозволять навчити українській мові іноземця якнайшвидше.

Мета статті. Мета представленої статті полягає у висвітленні результатів пошуків нових методів викладання української мови як іноземної на інтенсивних курсах для чеськомовних слухачів.

Методологія. Під час роботи над статтею використовувались такі методи: аналіз методичної й наукової літератури, систематизація власного досвіду викладання української мови як іноземної, класифікація типових помилок чеськомовних слухачів при вивченні української мови, систематизація методичних прийомів, що використовуються при викладанні, узагальнення та висновки.

Наукова новизна. Наукова новизна представленої дослідження полягає у представленому синтезі традиційних методів навчання українській мові як іноземній з новими методами. Подібна практика дає можливість якнайшвидше оволодіти навичками українського усного мовлення. Результати дослідження можуть у подальшому використовуватися на заняттях з української мови як іноземної.

Висновки. Викладання української мови на інтенсивних курсах для чеськомовних слухачів передбачає: міждисциплінарний підхід; урахування інтересів слухачів і причин їхнього зацікавлення українською мовою; максимальну орієнтацію на розвиток комунікативних навичок; підхід до граматики як до обов'язкового, але допоміжного інструменту; поєднання граматичного, красназвочного і культурознавчого матеріалу з певною лексичною темою; активне використання аудіо- та відеоматеріалів.

Ключові слова: українська мова як іноземна, методика навчання українській мові як іноземній, комунікація, лексика, граMATика, українська культура, український менталітет, лінгвокультурологічний аспект, аудіювання.

Постановка проблеми дослідження. Від 1991 року, року відновлення державності в Україні, в українських вищих навчальних закладах починається викладання навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна». До цього іноземні студенти, що навчалися в Україні, вивчали російську мову [5, 361]

Починають активніше вивчати українську мову і за кордоном. Посилення інтересу до вивчення певної іноземної мови завжди пов'язане і з зовнішніми, і з внутрішніми чинниками. Можемо стверджувати, що й інтерес до України взагалі, і до української мови зокрема спричинений так само внутрішніми й зовнішніми чинниками. А отже, від 1991 року інтерес до вивчення української мови у світі збільшується, а методика викладання української мови як іноземної стає одним із пріоритетних напрямків української лінгводидактичної науки.

Події, що відбувалися в Україні протягом кінця ХХ століття – початку ХХІ (проголошення незалежності, Помаранчева революція, Майдан), посилюють інтерес іноземців до України. У різних країнах починають цікавитися українською культурою, історією та мовою. Російсько-українська війна, що розпочалась 2014 року, значно посилила цей інтерес. А від 24 лютого 2022 року з початком повномасштабної фази цієї війни процес вивчення української мови іноземцями набув нового етапу. Героїзм українців, нескореність, здатність чинити опір агресорові викликали у громадян різних країн нову хвилю інтересу до всього українського: культури, історії, традицій, менталітету, мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За час незалежності України було розроблено певні методики, підготовлено теоретичні розробки, накопичений практичний досвід викладання української мови як іноземної. Питанням викладання української мови як іноземної присвячували дослідження різні науковці: як теоретики, так і практики (наприклад, І. Кочан, О. Туркевич, І. Зозуля, Н. Ушакова, Т. Кошелева, І. Соломаха, Т. Лагута, В. Бадер, В. Корженко, К. Брунер, Л. Бей, О. Тростинська, М. Опанасюк та інші).

Вивчення будь-якої іноземної мови є одним із важливих засобів залучення до культури, історії, менталітету народу, мова якого вивчається. Сучасні процеси гуманізації в освіті потребують лінгвокультурологічного підходу в методиці викладання іноземної мови [1, с. 27]. Саме такий підхід при викладанні української мови як іноземної стає сьогодні пріоритетним. Тому сучасні дослідники у своїх працях все більше приділяють уваги цьому аспекту, вважаючи його ефективнішим (праці Н. Арутюнової, В. Воробйова, В. Жайворонка, В. Кононенка, І. Голубовської та інших дослідників).

Об'єктом такого підходу при викладанні української мови іноземцям стають особливості ментальності, світогляду представників певної нації (у нашому випадку – української). Ознайомлення іноземців не лише з граматику української мови, але і з українською культурою забезпечує краще засвоєння граматичного матеріалу, сприяє кращому розумінню позамовних контекстів. [3, 67]. Так, Л. Мацько зазначає: «Мова і культура – ці два знакові коди на взаємоперетинах і на зв'язках детермінували появу нової лінгвістичної науки – лінгвокультурології». [4, 10]

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У сучасних методичних розробках, що стосуються методики викладання української мови іноземцям, досліджуються звичайно нові методи та прийоми, які використовують викладачі у своїй практиці і які покликані допомогти іноземним громадянам вивчати українську мову. Різноманітні інноваційні методи навчання розвиваються та впроваджуються в методику викладання української як іноземної.

Представлена розвідка присвячена особливостям викладання української мови як іноземної чеськомовним слухачам курсів, що розпочали свою роботу через кілька місяців після повномасштабного вторгнення у 2022 році на базі філософського факультету Карлового університету в Празі (Чеська Республіка).

Війна в Україні та героїзм українців викликали в багатьох країнах неабиякий інтерес і до української культури взагалі, і до української мови зокрема. Відтак у різних країнах організуються різноманітні курси української мови, де можуть навчатися іноземні громадяни. У переважній більшості такі курси розраховані на короткий термін. А відтак викладачі української мови на подібних курсах змушені шукати нові методи у своїй роботі. З огляду на це, результати досвіду роботи з чеськомовними слухачами курсів української мови видаються корисними, а отже, і тема даного дослідження видається актуальною.

Мета даної розвідки полягає у висвітленні результатів пошуків нових методів викладання української мови як іноземної на інтенсивних курсах для чеськомовних слухачів.

Сьогодні в Чеській Республіці, як і в інших країнах Європи (Франція, Німеччина, Бельгія, Словаччина, Польща) відкриваються курси української мови для всіх охочих. Слухачами цих курсів стають волонтери, котрі працюють з українськими біженцями, вихователі дитячих садочків, які відвідують українські діти, звичайні громадяни, які хочуть дізнатися більше про українську культуру та історію. Переважно це люди, які вже закінчили вищі навчальні заклади і поєднують роботу з вивченням мови. Відтак вони хочуть якнайшвидше почати говорити, читати і писати українською мовою. У чеських університетах (Карлов університет в Празі, Університет Масарика в Брно і Університет Палацького в Оломоуці) вивчають українську мову. Але університетський курс розрахований лише на студентів і триває кілька семестрів. Тому для всіх охочих оволодіти українською мовою створюються інтенсивні курси, які мають на меті швидке оволодіння мовою та розраховані на короткий термін.

Курси української мови створюють у різних містах (передусім у тих, де сьогодні перебуває багато біженців з України) і залучають до викладання на них українських викладачів. Так, наприклад, у Празі вже третій рік працюють інтенсивні курси української мови на базі філософського факультету Карлового університету.

Перша група слухачів цих курсів розпочала заняття в червні 2022 року. На сьогодні маємо вже велику кількість випускників. При формуванні груп одразу враховувався ступінь володіння слухачами українською мовою. Були створені групи, у яких слухачі взагалі не знали української мови, і групи, де слухачі вже мали окремі знання з української мови.

Варто сказати про проблеми, які виникли одразу перед нами, викладачами. По-перше, у групу, де передбачалися слухачі, що трохи знають українську мову, записалися ті, хто трохи (або достатньо) знав російську мову, а не українську. По-друге, заплановано було небагато годин. Так, наприклад, мої перші дві групи навчалися протягом одного місяця: одна група – двічі на тиждень по 90 хвилин (тобто 8 занять), а друга група – один раз на тиждень по 90 хвилин (тобто 4 заняття). На щастя, у наступних групах вже було заплановано по 8-10 занять (90 хвилин 1 раз на тиждень). По-третє, потрібних нам на заняттях підручників не існує: є підручники для вивчення української мови чеськими студентами протягом одного, двох або більше семестрів; є самовчителі, які розраховані на туристів, а не на волонтерів. Тому ми, викладачі, повинні були розробити навчальну програму занять для інтенсивного вивчення української мови за короткий час і при цьому враховувати потреби наших слухачів.

На першому занятті потрібно було з'ясувати причини, чому людина вирішила вивчати українську мову, і відповідно до цього розробити навчальну програму для певної групи.

Причини зацікавлення українською мовою і бажання її вивчати були різні. Так, слухачі наших курсів називали, наприклад, такі:

- волонтерська робота з українськими біженцями;
- участь у громадських організаціях, які допомагають постраждалим в Україні;
- робота в адаптаційних групах для дітей або дорослих з України;
- робота у спільних чесько-українських проєктах;
- наявність друзів або родичів з України і бажання оволодіти їхньою мовою, щоб покращити взаємопорозуміння;
- зацікавлення українською культурою (літературою, музикою, кіно, традиціями тощо);
- інтерес до України взагалі.

Будь-яка з цих причин передбачала, що слухачі курсів хотіли навчитися говорити українською якнайшвидше. Спільна риса наших слухачів – максимальна вмотивованість у вивченні української мови. Таке зацікавлення і мала кількість навчальних годин змушували викладачів шукати шляхи інтенсивного навчання. Урахування індивідуальних особливостей слухачів допомагало обрати оптимальний комплекс методів і форм навчання.

Традиційно вважається, що слов'янам легше вивчати інші слов'янські мови, ніж представникам інших мовних груп. Проте варто зазначити, що близькість слов'янських мов, з одного боку, полегшує вивчення, а з іншого – ускладнює. Українська і чеська мови мають багато спільного у фонетиці, лексиці, морфології, синтаксисі.

Для чехів, що вивчають українську мову, зрозумілою є відмінкова система: і в чеській, і в українській мові є сім відмінків, вони співпадають у значеннях і мають однакові питання.

Проте часто чехи сприймають деякі українські слова у значенні співзвучних їм чеських. Тому обов'язково треба було звертати увагу на міжмовну українсько-чеську омонімію. Наведемо для прикладу деякі з таких омонімів: *banka* (укр. банк) – *банка* (чеськ. *sklenice*), *buchta* (укр. тиріг, тиріжок) – *бухта* (чеськ. *záliv, zátoka*), *holka* (укр. дівчина) – *голка* (чеськ. *jehla*), *houska* (укр. булочка) – *зуска* (чеськ. *husa*), *život* (укр. життя) – *живіт* (чеськ. *břicho*), *zapomenout* (укр. забути) – *запам'ятати* (чеськ. *zapamatovat si*) тощо.

Під час вивчення будь-якої іноземної мови увага приділяється говорінню, слуханню, читанню і писанню [1, с. 42]. Отже, кожне заняття з української мови як іноземної також обов'язково повинне містити завдання на говоріння, слухання, читання і писання.

Звичайно, основна увага на наших заняттях спрямовувалась на розмовну практику. Граматичний матеріал використовувався як допоміжний інструмент. Проте оволодіти іноземною мовою як засобом спілкування неможливо без знання граматики. Граматичну будову мовлення можна засвоїти й без вивчення правил, як це відбувається в рідній мові, але знання правил скорочує шлях людини до практичного засвоєння нерідної мови [1, 58].

У ході вивчення української мови з практичною метою, як у випадку наших інтенсивних курсів, граматика виконує декілька важливих функцій, а саме: вона допомагає слухачеві правильно розуміти українське висловлювання, правильно будувати українські словосполучення й речення, свідомо вибирати необхідні граматичні форми та конструкції під час комунікації. Граматика при цьому розчиняється в національно-культурній специфіці України, в українській культурі.

Отже, іноземець, який вивчає українську мову, повинен не лише завчити окремі мовні форми та конструкції, але й розуміти їхню семантику.

До основних завдань викладачів, котрі працюють з іноземцями, входить одночасне формування мовної системи, комунікативної складової та соціокультурної компетенції [4, 10].

Перш за все, заняття з української мови як іноземної мають бути орієнтовані на практику комунікації. На перший план виходить практика спілкування, вивчається необхідна для окремих важливих ситуацій лексика.

Відповідно до пріоритетів слухачів певної групи на кожному занятті бралася одна лексична тема (наприклад, одяг і аксесуари, фрукти і овочі, їжа і похід до магазину, частини тіла і медицина, транспорт і місто, домашні улюбленці і хобі, сім'я і члени родини, школа, спорт, погода і пори року, розпорядок дня тощо).

Граматична тема, що розглядалась на занятті, обов'язково закріплювалася з використанням лексики певної тематичної групи. При цьому активно використовувалися імпровізовані комунікативні ситуації (складання діалогів за запропонованими малюнками або за запропонованими ролями, з допомогою або без допомоги викладача). Наприклад:

– тема «Знахідний відмінок»: розглядається відмінювання у знахідному відмінку іменників (чоловічий, жіночий, середній роди і множина), прикметників (чоловічий, жіночий, середній роди і множина), особових і присвійних займенників (чоловічий, жіночий, середній роди і множина); розглядається відмінювання дієслів (наприклад, *купувати, готувати, смажити, варити, замовляти, читати, слухати, писати, робити, любити* тощо); лексична тема «Продукти. Похід у продуктовий магазин»; відбувається читання тексту, складання діалогів: слухачі відповідають на питання «Яку їжу Ви любите?», «Що Ви готуєте?», «Що Ви купуєте в магазині?» тощо; робота в парах передбачає розігрування імовірних реальних ситуацій, які можуть трапитися у магазині, у кафе чи ресторані; при цьому слухачам надається інформація щодо норм поведінки, прийнятих у таких ситуаціях;

– тема «Місцевий відмінок»: розглядається відмінювання у місцевому відмінку іменників (чоловічий, жіночий, середній роди і множина), прикметників (чоловічий, жіночий, середній роди і множина), особово-

вих і присвійних займенників (чоловічий, жіночий, середній роди і множина); лексична тема «Місто»; відбувається читання тесту, складання діалогів; розглядаються прислівники *далеко, недалеко, близько, поруч, праворуч, ліворуч, прямо* тощо; слухачі відповідають на питання «Де знаходиться?», «Як пройти?» тощо; робота в парах передбачає розігрування імовірних реальних ситуацій, які можуть трапитися на вулиці, у транспорті, на вокзалі тощо; розглядаються норми поведінки, прийняті в таких ситуаціях.

Враховуючи досвід викладання української мови як іноземної багатьох вітчизняних методистів, ми надаємо перевагу на заняттях з чеськомовними слухачами комунікативноспрямованій методиці, яка дозволяє вивчати мову в режимі живого безпосереднього спілкування. З огляду на навчальні потреби наших слухачів, ми вважаємо такий підхід більш перспективним.

Щоб наші заняття зробити цікавішими та підвищити ефективність і навчального процесу, і рівень знань слухачів, ми намагалися враховувати інтереси, нахили, здібності кожного слухача.

Слухачів наших курсів цікавило українське мистецтво, етикет, традиції, звичаї та інші українські реалії. Тому кожне заняття повинно містити і якусь пізнавальну інформацію. Викладач повинен був орієнтуватися на міждисциплінарність навчання. На кожному занятті слухачі повинні були отримувати знання з української мови, з української культури та знання про українське суспільство. Інформація, що подавалася про українську культуру й українське суспільство, поєднувалася з граматичною темою. При цьому активно використовувалися аудіо- та відеоматеріали.

На заняттях з української мови ми знайомили наших слухачів із українськими фразеологізмами. Проте такий прийом використовувався в групах початківців менше, а в просунутих групах більше.

Для кращого розуміння українського менталітету на заняттях з чеськомовними слухачами залучалися завдання з використанням українських фразеологізмів: слухачам пропонувалася якийсь фразеологізм, розбиралося значення слів у ньому, з'ясовувалося пряме значення словосполучення, визначалося переносне значення, підбиралися слова-синоніми. Після такого опрацювання слухачам пропонувалося вести цей фразеологізм у речення.

Вивчення будь-якої іноземної мови передбачає і вивчення особливостей мовного регіону: культури, історії, традицій тощо [2, 16]. На наших заняттях з української мови ми поєднували граматичний матеріал з країнознавчим. Наприклад, при вивченні ступенів порівняння прикметників ми говорили про найдовшу річку України – Дніпро, про найвищу гору в Україні – Говерлу, про найбільший у світі літак – «Мрію», найдовший у світі духовий музичний інструмент – трембіту, про найглибшу у світі станцію метро – «Арсенальну» в Києві, про найпопулярнішу у світі різдвяну пісню – «Щедрик» М. Леонтовича, про найдовший у світі тролейбусний маршрут з Сімферополя до Ялти тощо. При вивченні лексичної теми «Одяг» ми знайомилися з українським національним одягом.

Оскільки наших слухачів більше цікавила усна комунікація, то велика увага на заняттях приділялася вправам на аудіювання. Іноземці, навіть оволодівши необхідним лексичним граматичним матеріалом, не завжди можуть легко сприймати усне мовлення. Тому питання ролі аудіювання на заняттях з української мови як іноземної залишається актуальним завжди [1, с. 78]. Практика показує, що аудіювання часто викликає багато проблем у людей, що вивчають іноземну мову. Однією з причин цього є відсутність основних психологічних механізмів сприйняття та розуміння іноземного мовлення на слух.

Зменшувати роль аудіювання неможливо, оскільки через нього відбувається засвоєння лексичного складу мови, що вивчається, та її граматичної структури. Водночас аудіювання полегшує засвоєння навичок говоріння, читання, писання.

При вивченні іноземної мови часто слухачі звикають до індивідуальних особливостей мовлення свого викладача і гірше сприймають мовлення іншої людини. З огляду на це на наших заняттях ми використовували аудіо- та відеоматеріали, де слухачі могли почути українські тексти від різних мовців.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Сьогодні і чехи, і громадяни інших країн повному відкривають для себе Україну й українців. Інтерес до України, який ми спостерігаємо зараз, передбачає й інтерес до української культури. Роль викладачів української мови тут важко переоцінити: ми маємо не лише навчити говорити українською, але й розказати про Україну, про наше життя, про війну, про уміння виживати. До війни більшість чехів сприймало українців як людей, які багато працюють. Цей стереотип був пов'язаний із українськими заробітчанами. Сьогодні чехи говорять про українців як про сміливих, сильних, незламних людей, які дуже люблять свою батьківщину і героїчно захищають її. Саме такі відповіді давали слухачі курсів на питання «Які є українці?».

Таким чином, можна зробити висновки, що викладання української мови на інтенсивних курсах для чеськомовних слухачів передбачає:

- міждисциплінарний підхід (мова – культура – суспільство);
- максимальне врахування інтересів слухачів і причин їхнього зацікавлення українською мовою;
- максимальну орієнтацію на розвиток комунікативних навичок;
- підхід до граматики як до обов'язкового, але допоміжного інструменту;
- розширення знань слухачів про культуру мовного регіону;
- поєднання граматичного, краєзнавчого і культурознавчого матеріалу з певною лексичною темою;
- використання завдань з українськими фразеологічними одиницями на заняттях;
- активне використання аудіо- та відеоматеріалів як завдання на аудіювання.

Отже, подібні інтенсивні курси української мови чеськомовним слухачам передбачають використання не лише традиційної методики, але й активне залучення новітніх сучасних методів. Результати подібного досвіду роботи в чеськомовній аудиторії можуть бути використані під час навчання української мови громадян інших країн.

References

1. Дичківська О. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав. 2004. 218 с.
Dychkivska, O. (2004) Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii. [Innovative pedagogical technologies]. Kyiv, Ukraine: Akademydav. 218. [in Ukrainian]
2. Кононенко В. Українська лінгвокультурологія. Київ: Вища школа. 2008. 328 с.
Kononenko V. (2008). Ukrainska linhvokulturolohiia. [Ukrainian linguistic and cultural studies]. Kyiv, Ukraine: Vyshcha shkola. 328. [in Ukrainian].
3. Мазурик Д. Використання ілюстративних дескрипторів Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти в курсі УМІ. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2007. № 2. С. 66–71.
Mazuryk, D. (2007). Vykorystannya ilyustratyvnykh deskryptoriv Zahal'noyevropeys'kykh rekomendatsiy z movnoyi osvity v kursy UMI. [The use of illustrative descriptors of the All-European recommendations on language education in the course of ULF]. Teoriya i praktika vykladannya ukraïns'koyi movy yak inozemnoyi, 2, 66–71. [in Ukrainian].
4. Мацько Л. Дискурсивний аналіз тексту. Українська література в загальноосвітній школі. 2008. №9. С. 9–14.
Matsko, L. (2008). Dyskursyvnii analiz tekstu. [Discursive text analysis]. Ukrainska literatura v zahalnoosvitnii shkoli, 9, 9–14. [in Ukrainian].
5. Швець Г. Становлення методики викладання української мови як іноземної. Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія. 2013. № 39 (4). С. 361–369.
Shvets, H. (2013). Stanovlennia metodyky vykladannya ukrainskoi movy yak inozemnoi. [Formation of the methodology of teaching Ukrainian as a foreign language]. Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity. Pedahohika i psykholohiia, 39 (4), 361–369. [in Ukrainian].

Olha Doloh

ORCID 0000-0002-9305-2453

PhD in Philological Sciences, Associate professor,
researcher of the department of Slavonic linguistics and lexicography,
Institute of Slavonic Studies of the Czech Academy of Sciences (ISS CAS),
Prague (Czech Republic) E-mail: doloh@slu.cas.cz

INTENSIVE COURSE OF UKRAINIAN LANGUAGE AS A FOREIGN ONE: TRADITIONAL AND NOVEL METHODS OF TEACHING

The article is dedicated to the problematics of teaching Ukrainian as a foreign language to Czech-speaking students in intensive courses, created on the basis of the Faculty of Philosophy of Charles University in Prague. With the onset of the full-scale phase of the Russian-Ukrainian war in various European countries, courses in Ukrainian language are actively being created for those interested. Interest in such courses primarily arises among volunteers working with Ukrainian refugees and educators working with Ukrainian children.

Similar courses are designed for a small number of hours and aim to prepare foreigners for conversational communication in Ukrainian in the shortest possible time.

Therefore, instructors working on such intensive courses must find optimal teaching methods that will enable foreigners to learn Ukrainian as quickly as possible.

Article objective: *The objective of this article is to highlight the results of the search for new methods of teaching Ukrainian as a foreign language in intensive courses for Czech-speaking students.*

Methodology: *The following methods were used during the preparation of the article: analysis of methodological and scientific literature, systematization of personal experience in teaching Ukrainian as a foreign language, classification of typical mistakes made by Czech-speaking students when learning Ukrainian, systematization of teaching methods used, generalization, and conclusions.*

Scientific novelty: *The scientific novelty of the presented research lies in the synthesis of traditional teaching methods of Ukrainian as a foreign language with new methods. Such practice enables the rapid acquisition of Ukrainian oral communication skills. The research results can be further used in classes of Ukrainian as a foreign language.*

Conclusions: *Teaching Ukrainian on intensive courses for Czech-speaking students involves an interdisciplinary approach, consideration of students' interests and reasons for their interest in the Ukrainian language, maximum focus on the development of communicative skills, an approach to grammar as a mandatory but auxiliary tool, combining grammatical, local history, and cultural material with specific lexical themes, and active use of audio and video materials.*

Keywords: *Ukrainian as a foreign language, methods of teaching Ukrainian as a foreign language, communication, vocabulary, grammar, Ukrainian culture, Ukrainian mentality, linguistic and cultural aspect, listening.*

Стаття надійшла до редакції: 20.04.2024

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор С. О. Жила